

MONITOR CHINY W ONZ

„Monitor Chiny w ONZ” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktywnością chińskiej dyplomacji na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych ze szczególnym uwzględnieniem polityki na forum Zgromadzenia Ogólnego, Rady Bezpieczeństwa, Rady Gospodarczo-Społecznej oraz w Radzie Praw Człowieka.

DR PRZEMYSŁAW CIBOREK

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR CHINY W ONZ

PAŹDZIERNIK 2023

NOWA INICJATYWA XI JINPINGA NT. SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Podczas trzeciego Forum Pasa i Szlaku na rzecz Współpracy Międzynarodowej, Xi Jinping przedstawił Globalną Inicjatywę na rzecz Zarządzania Sztuczną Inteligencją (Global AI Governance Initiative). Jest to czwarta z serii „globalnych inicjatyw” przedstawionych przez Xi po Globalnej Inicjatywie Rozwoju, Globalnej Inicjatywie Bezpieczeństwa i Globalnej Inicjatywie Cywilizacyjnej a piąta ogółem, po Globalnej Inicjatywie Bezpieczeństwa Danych, choć ta, przedstawiona przez Wang Yi w 2020 roku wydaje się być wygaszana.

I. AKTYWNOŚĆ CHRL NA FORUM ONZ

2 października: argumentacja ChRL ws. rozmieszczenia wielonarodowej misji w Haiti. Rezolucja została przyjęta stosunkiem głosów: 13. za oraz dwóch wstrzymujących się (Chiny, Rosja). Tym samym RB ONZ upoważniła misję Wielonarodowego Wsparcia Bezpieczeństwa (MSS) do pomocy w zabezpieczeniu infrastruktury krytycznej i węzłów tranzytowych, takich jak lotnisko, porty, szkoły i szpitale. Zhang Jun, ambasador i stały przedstawiciel Chin, powiedział, że Chiny zawsze ostrożnie i odpowiedzialnie podchodzą do powoływania się przez Radę na rozdział VII Karty Narodów Zjednoczonych dotyczący upoważnienia do użycia siły. Przedkładającym rezolucję były Stany Zjednoczone oraz Ekwador.

9 października: wypowiedź Geng Shuanga na nadzwyczajnym posiedzeniu RB ONZ ws. Ukrainy. Nadzwyczajne posiedzenie dotyczyło głównie ataku pod Charkowem, który skutkował wieloma ofiarami wśród ludności cywilnej. ChRL wyraziła zaniepokojenie utrzymującym się kryzysem w Ukrainie. Pekin wezwał do wypracowania konsensusu oraz wznowienia rozmów pokojowych. Społeczność międzynarodową wezwano natomiast do złagodzenia kryzysu humanitarnego. Ponadto ChRL retorycznie wyraziła gotowość do „odegrania konstruktywnej roli” w politycznym rozwiązaniu „kryzysu ukraińskiego”.

11 października: wypowiedź Geng Shuanga dotycząca misji ONZ w Iraku. Ambasador ChRL przy ONZ wezwał społeczność międzynarodową do kontynuowania wsparcia dla Iraku w walce z terroryzmem. Wezwał do szacunku dla suwerenności, niezależności i integralności terytorialnej Iraku „przez kraj, który przeprowadzał jednostronne operacje wojskowe na terytorium Iraku”.

11 października: Geng Shuang nt. sytuacji w Kolumbii. Ambasador ChRL wyraził zadowolenie z poprawy sytuacji w Kolumbii. Chiny wyraziły oczekiwanie, aby skonsolidować osiągnięte postępy i dążyć do realizacji całkowitego, trwałego i zrównoważonego pokoju oraz podjęcia dalszych wysiłków w celu zapoczątkowania kolejnej, dynamicznej „nowej ery” w rozwoju Kolumbii. Według przedstawiciela ChRL, proces pokojowy w Kolumbii podkreślił potencjał zrównoważonego rozwoju w promowaniu trwałego pokoju. Chiny wyraziły uznanie dla kolumbijskiego rządu w kontekście wdrożenia tzw. *Final Peace Agreement*, w szczególności za modernizację i wkład w rozwój obszarów wiejskich, walkę z nielegalnymi uprawami i reintegrację społeczną byłych bojowników, mając na uwadze rozwiązanie systemowe, które było w przeszłości zarzewiem wewnętrznych konfliktów i realizację trwałego pokoju i bezpieczeństwa kraju.

12 października: wystąpienie Zhang Juna nt. współpracy na linii ONZ - UA. Przedstawiciel Chin nazwał Unię Afrykańską „orędownikiem multilateralizmu oraz solidarności między krajami rozwijającymi się”. Zhang Jun wyraził zadowolenie z przystąpienia UA do G20 oraz przedstawicieli Afryki, tj. Etiopii i Egiptu do BRICS. W przekonaniu chińskiej dyplomacji, świadczy to o rosnących globalnych wpływach Afryki jako ważnego „bieguna na świecie” (zob. kom).

13 października: wypowiedź Geng Shuanga podczas briefingu RB ONZ nt. sytuacji w Ukrainie. Wystąpienie dotyczyło obaw ChRL dotyczących dostaw broni na pole walki i możliwą jej proliferacją. Wobec powyższego Geng Shuang wezwał „zainteresowane strony kryzysu” do dołożenia wszelkich starań, aby zapobiec ryzyku rozprzestrzeniania się broni i amunicji, która mogłaby „wpaść w ręce terrorystów” i podmiotów niepaństwowych. Przy tej okazji, przedstawiciel ChRL podkreślił znaczenie dialogu i negocjacji dla powstrzymania walk i przywrócenia pokoju. ChRL zobowiązała się do dalszego „budowania międzynarodowej synergii” w celu promowania pokoju i dialogu oraz doprowadzenia do politycznego rozwiązania „kwestii ukraińskiej”.

13 października: stanowisko ChRL podczas nadzwyczajnej konsultacji RB ONZ ws. konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Chiny potępiły wszelką przemoc i ataki na ludność cywilną oraz wszelkie działania naruszające prawo międzynarodowe. Działania ChRL ograniczyły się jedynie do apelu do zainteresowanych stron, celem „zachowania maksymalnej powściągliwości”. Zhang Jun wyraził „poważne zaniepokojenie Chin” konsekwencjami nałożenia przez Izrael „pełnego oblężenia Strefy Gazy” i zarządzenia 24-godzinnej ewakuacji ludności w północnej jej części. ChRL doceniło wysiłki Egiptu w zakresie propozycji utworzenia korytarza humanitarnego. Delegat ChRL potępił użycie środków militarnych, które w jego przekonaniu są nieefektywne. Wezwano przy tym do implementacji rozwiązania dwupaństwowego i prac nad szerszym konsensusem (zob. kom.).

17 października: wyjaśnienie sposobu głosowania dyplomacji ChRL w sprawie sytuacji izraelsko-palestyńskiej. Zhang Jun zaznaczył, iż zaproponowany przez Rosję projekt rezolucji ukazywał ogólny kierunek koncentracji Rady na kwestiach humanitarnych i ochronie ludności cywilnej. Autorami tej rezolucji były kraje arabskie, Egipt, Arabia Saudyjska, Jordania i Katar. ChRL wyraziła ubolewanie, iż Rada nie osiągnęła porozumienia w sprawie tego projektu rezolucji. Wskazano, iż Rada w swojej dotychczasowej działalności w zakresie złożonych zagadnień, zwykle zaczynała od komponentu humanitarnego. Ponadto Zhang Jun wskazał, iż Xi Jinping wielokrotnie podkreślał, iż podstawowym sposobem rozwiązania kwestii palestyńskiej jest ustanowienie niepodległego państwa palestyńskiego. Dyplomata ChRL wykazał również nieefektywność Rady we wdrażaniu dotychczas podejmowanych rezolucji. Wobec powyższego wskazano, iż społeczność międzynarodowa „musi wyjść poza fragmentaryczny model zarządzania kryzysowego i trwać w kierunku fundamentalnego rozwiązania dwupaństwowego”.

17 października: wypowiedź Dai Binga nt. sytuacji w Regionie Wielkich Jezior. Dyplomata ChRL zaznaczył, iż pomimo osiągnięć w kwestii wzmocnienia regionalnej koordynacji dotyczącej utrzymywania wspólnego bezpieczeństwa i promowania rozwoju, państwa regionu nadal stoją przed problemami związanymi z konfliktami zbrojnymi i kryzysami humanitarnymi. Dyplomacja ChRL podniosła trzy kwestie, które miałyby skutkować rozwiązaniem istniejących problemów. Pierwsza dotyczyła utrzymania dotychczasowego bezpieczeństwa regionu. Wezwano do wielostronnego wystosowania odezwy do ugrupowań zbrojnych, celem zaprzestania walk i przemocy oraz do złagodzenia napięć poprzez dialog. ChRL doceniła wysiłki Unii Afrykańskiej w tym zakresie. Drugą kwestią zostało wsparcie agendy ONZ w odegraniu skutecznej roli. Wezwano do przyspieszenia transformacji MONUSCO (Misja ONZ do Stabilizacji w Demokratycznej Republice Konga) a ChRL zobowiązała się do udzielenia większego wsparcia dla specjalnego wysłannika ChRL Xia Huanga. Ostatnia kwestia dotyczyła kolektywnego wsparcia rozwoju Regionu. Wskazano, iż w ramach mechanizmu FOAC i inicjatywy Pasa i Szlaku, Chiny zrealizowały „wiele pragmatycznych projektów współpracy”. Chiny oczekują zwiększenia współpracy w tym zakresie.

18 października: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL nad rezolucją RB ONZ ws. sytuacji izraelsko-palestyńskiej. Zhang Jun przekazał stanowisko rządu ChRL, wnosząc konieczność poprawy brazylijskiego projektu. Według Zhang Juna projekt nie wysłał wyraźnego sygnału domagającego się zawieszenia broni w celu ochrony ludności cywilnej i zapobieżenia katastrofie humanitarnej. ChRL zaproponowała zmiany w tekście i wyraziła poparcie dla poprawek zaproponowanych przez Federację Rosyjską. Ponadto Zhang Jun ponownie „okazał rozgoryczenie” faktem odrzucenia rosyjskiego projektu rezolucji i

wezvano do podjęcia „szybkiego i zdecydowanego działania”. Dodatkowo dyplomacja ChRL zakwestionowała działalność „pewnych krajów”, która miała skutkować uniemożliwieniem Radzie podjęcia jakichkolwiek działań oraz ich „szczerą w poszukiwaniu rozwiązania problemu”.

18 października: nadzwyczajny briefing RB ONZ dot. sytuacji izraelsko-palestyńskiej. Inicjatorami zwołania nadzwyczajnego briefingu były ZEA, Rosja oraz ChRL. Główny wątek poruszony podczas briefingu dotyczył ataku na szpital Al-Ahli w Gazie. ChRL wezwała Izrael do zniesienia pełnej blokady Strefy Gazy oraz zaprzestaniu nalotów wokół przejścia granicznego w Rafah. Z zadowoleniem przyjęto wysiłek społeczności międzynarodowej skutkujący otwarciem korytarza humanitarnego. W tym kontekście doceniono szczególną rolę Egiptu. Ponadto ChRL wezwała do zawieszenia broni, zaprzestania ataków na ludność cywilną, przestrzegania prawa humanitarnego oraz rozwiązania kwestii palestyńskiej poprzez wdrożenie rozwiązania dwupaństwowego. Zhang Jun wyraźnie podkreślił, iż to RB ONZ ponosi główną odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

19 października: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL ws. przedłużenia pakietu sankcji wobec Haiti. Chiny doceniły rolę Gabonu jako przewodniczącego Komitetu ds. Sankcji i pracę Komitetu oraz panelu ekspertów. Ponieważ gangi nadal stanowią zagrożenie, Rada jednogłośnie przyjęła rezolucję nr 2700 przedłużającą sankcje wobec Haiti o kolejny rok, co Chiny przyjęły z zadowoleniem. Geng Shuang zaznaczył, że ostatecznym rozwiązaniem sytuacji na Haiti jest przyspieszenie procesu politycznego, który powinien być prowadzony przez Haitańczyków. Rezolucja wzywa wszystkie strony na Haiti do osiągnięcia konsensusu w kwestii transformacji politycznej i organizacji wolnych wyborów. Chiny zaapelowały do pozostałych członków Rady o porzucenie partykularyzmów na rzecz dobra Haiti oraz o kontynuację mediacji prowadzonej przez różne organizacje.

19 października: briefing RB ONZ nt. Somalii. Dai Bing w trzech punktach poruszył najważniejsze kwestie dotyczącej obecnej sytuacji w Somalii. Po pierwsze, Chiny kładą zdecydowany nacisk na konieczność kontynuacji walki z terroryzmem w Somalii i wsparcia dla somalijskich sił bezpieczeństwa. Po drugie, podkreślono potrzebę wsparcia procesu przemian politycznych w kraju, z szczególnym naciskiem na dialog i pojednanie. Po trzecie, ChRL wezwała do wyraźniejszego zaakcentowania znaczenia misji UNSOM w promowaniu stabilności, pomocy humanitarnej i rozwoju w Somalii oraz potrzeby dostosowania sankcji do sytuacji na miejscu.

23 października: wystąpienie Geng Shuanga nt. UNMIK. Ambasador podkreślił, iż stanowisko Chin w kwestii Kosowa jest spójne. Pekin wspiera rezolucję Rady Bezpieczeństwa nr 1244 i zachowanie integralności terytorialnej

Serbii. Jednocześnie wyrażono zaniepokojenie z powodu niestabilnej sytuacji w północnym Kosowie i zachęciły do dialogu i unikania jednostronnych działań. Podkreśliły potrzebę harmonijnego współistnienia różnych grup etnicznych na terenie Kosowa i respektowania ich praw. Chiny wyraziły również wsparcie dla wysiłków UE w mediacjach między Belgradem a Prisztiną oraz oczekują szybkich rezultatów. Istotnym dla Chin jest dla nich utworzenie Wspólnoty Gmin z większością serbską. Podkreślono, iż w tym kontekście UNMIK odgrywa kluczową rolę w stabilizacji Kosowa, a ONZ i Rada Bezpieczeństwa powinny nadal kontynuować wsparcie dla tej misji.

24 października: briefing RB ONZ nt. sytuacji na Bliskim Wschodzie. Chiny wyraziły zaniepokojenie eskalacją konfliktu między Palestyną a Izraelem, który stanowi ogromne zagrożenie dla życia cywilów w Strefie Gazy. Chiny zaapelowały do RB ONZ o podjęcie natychmiastowych i znaczących działań w celu zapewnienia kompleksowego zawieszenia broni. Wskazano, iż wszystkie strony, w tym Izrael, muszą przestrzegać międzynarodowego prawa humanitarnego i zakończyć użycie siły. Kwestia humanitarna jest priorytetem, a Rada powinna domagać się zaprzestania oblężenia Gazy i przywrócenia dostaw najpotrzebniejszych materiałów i surowców. Chiny wezwały także do wszczęcia śledztwa w sprawie ataku na cywilów w szpitalu Al-Ahli i potępiły wszelkie naruszenia prawa międzynarodowego. Ponownie podkreślono, iż podstawowym celem jest wprowadzenie rozwiązania dwupaństwowego i zakończenie „nielegalnej okupacji terytoriów palestyńskich”, z poszanowaniem praw narodu palestyńskiego. Chiny zobowiązały się do aktywnych działań na rzecz pokoju i współpracy ze społecznością międzynarodową.

25 października: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL nad projektem RB ONZ ws. sytuacji izraelsko-palestyńskiej. Chiny argumentując sprzeciw wobec rezolucji Rady stwierdziły, iż ich stanowisko „opiera się na faktach, prawie, sumieniu, sprawiedliwości, apelach całego świata a w szczególności krajów arabskich”. Projekt rezolucji USA w odczuciu Pekinu „odsuwał na bok konsensusów członków RB oraz zawierał wiele elementów, które nadal wzmocniały podziały i wykraczały daleko poza sferę humanitarną”. Zhang Jun wyraził rozżalenie faktem, iż mimo poprawek Chin, Rosji, ZEA oraz Brazylii, „autor rezolucji zignorował poważne obawy poszczególnych członków, dokonując jedynie kosmetycznych zmian”. Według Chin, projekt był „poważnie niezrównoważony i mylił dobro ze złem”. Wykazano również „pośpiech i brak niezbędnego konsensusu”.

25 października: otwarta debata RB ONZ nt. kwestii kobiet, pokoju i bezpieczeństwa. Chiny podkreśliły znaczenie równości płci w dziedzinie pokoju i bezpieczeństwa oraz przypomniały o rezolucji nr 1325 Rady Bezpieczeństwa ONZ, która została jednogłośnie przyjęta w 2000 roku i podkreślała znaczenie pełnego udziału kobiet w procesach pokojowych. Ponadto, zgodnie z przyjętą przez Pekin

praktyką, Chiny podzieliły się czterema spostrzeżeniami na ten temat. Po pierwsze zwróciły uwagę na pogorszenie sytuacji bezpieczeństwa na świecie i podkreśliły konieczność promowania politycznych rozwiązań konfliktów. Wzywały do skutecznego zaprzestania działań wojennych, szczególnie w przypadku konfliktu w Palestynie i Izraelu, w celu ochrony ludności cywilnej. Po drugie podkreśliły znaczenie wdrażania równości płci, uznając rolę kobiet-przywódców w procesach pokojowych. Ponadto Chiny są za promowaniem zwiększenia udziału kobiet na stanowiskach urzędniczych oraz wspierają ich aktywny udział w mediacjach i negocjacjach. Po trzecie, zwrócono uwagę na wzmocnienie pozycji ekonomicznej kobiet i ich rozwoju. Ostatnim spostrzeżeniem była kwestia wzmocnienia globalnej współpracy i partnerstwa. Geng Shuang zwrócił uwagę na znaczenie współpracy międzynarodowej, włączając w to partnerstwo Północ-Południe i trójstronną współpracę. Wezwały do zwiększenia inwestycji w opiekę zdrowotną, edukację i szkolenia w celu poprawy sytuacji kobiet na całym świecie.

23 października: briefing RB ONZ nt. BINUH. Zhang Jun zaznaczył, iż RB ONZ niedawno przyjęła trzy rezolucje w odpowiedzi na trudną sytuację na Haiti, gdzie trwał impas polityczny, nasilała się przemoc gangów oraz pogłębiał się kryzys humanitarny. Stwierdzono wówczas, że postęp w procesie politycznym jest kluczowy dla trwałego rozwiązania, wymagającego skutecznego rządu. Chiny wezwały haitańskie partie do dialogu i konsensusu w celu przeprowadzenia uczciwych wyborów. Ponadto, ograniczenie przemocy ze strony gangów i stabilizacja bezpieczeństwa na Haiti zostały określone jako najistotniejsze elementy, które wymagają natychmiastowej poprawy. Zaznaczono również istotę wprowadzenia embarga na broń dla Haiti, gdzie wezwano Stany Zjednoczone do sprawowania skutecznej kontroli przepływu broni. Jednym z priorytetów była także poprawa sytuacji humanitarnej, ze szczególnym uwzględnieniem grup wrażliwych, takich jak kobiety i dzieci.

30 października: wyjaśnienie sposobu głosowania ChRL dot. rezolucji RB ONZ ws. mandatu MINURSO. Zhang Jun zaznaczył, iż przyjęta niedawno rezolucja podkreśliła determinację Rady w wsparciu misji i dążeniu do rozwiązania kwestii Sahary Zachodniej. Pekin wyraził zadowolenie z faktu dostarczania wsparcia logistycznego dla MINURSO i wyraził nadzieję na dalszą współpracę między stronami i misją zgodnie z rezolucjami Rady, aby mogła ona kontynuować swoje zadania. W kontekście przyszłych dyskusji dotyczących mandatu MINURSO, Rada wyraziła nadzieję na odzwierciedlenie najnowszych zmian w sytuacji oraz osiągnięcie szerszego konsensusu poprzez pełne konsultacje z RB ONZ.

30 października: nadzwyczajne posiedzenie RB ONZ dot. sytuacji izraelsko-palestyńskiej. Chiny wezwały Izrael do zakończenia oblężenia Gazy, odwołania

nakazu ewakuacji i przywrócenia dostaw humanitarnych. Ponadto wezwały do intensyfikacji wysiłków dyplomatycznych w celu uwolnienia zakładników i przywrócenia dialogu. W narracji Chin, Stany Zjednoczone określone w wystąpieniu Zhang Juna jako „kraj o szczególnych wpływach” został wezwany do działania na rzecz pokojowego rozwiązania kwestii palestyńskiej. Chiny ponownie podkreśliły, że środki militarne nie rozwiążą problemu, a sytuacja w Gazie jest bardzo krytyczna i wymaga natychmiastowego zawarcia rozejmu. Wobec powyższego Chiny wezwały RB ONZ do wzmocnienia jedności i osiągnięcia konsensusu, skupiając się na najważniejszych kwestiach, takich jak zawieszenie broni i ochrona ludności cywilnej.

II. SPRAWY DOTYCZĄCE CHRL W KONTEKŚCIE ONZ

9 października: spotkanie Wang Yi z delegacją Senatu USA. Amerykańska delegacja była przewodzona przez lidera większości w amerykańskim senacie Chucka Schumera. Podczas rozmów szef chińskiej dyplomacji wyraził nadzieję, iż senatorowie „lepiej rozumieją Chiny, spojrzą na nie w bardziej obiektywnym świetle, rozważą różnice między obiema stronami w racjonalny sposób i odegrają konstruktywną rolę w zbliżeniu Chiny-USA”. (zob. kom.).

16 października: spotkanie Wang Yi - Siergiej Ławrow. Warto zwrócić szczególną uwagę na zobowiązanie do koordynacji działań w ramach formatów wielostronnych takich jak ONZ, SOW oraz BRICS. Co ważne, Chiny poparły pomysł przekształcenia BRICS w główną platformę współpracy Południe-Południe.

17 października: czołowi politycy ChRL odbyli spotkania z sekretarzem generalnym ONZ. Do spotkań Xi Jinpinga, Han Zhenga oraz Wang Yi z Antonio Guterresem doszło na marginesie trzeciego Forum Pasa i Szlaku na rzecz Współpracy Międzynarodowej. Podczas spotkań podkreślono znaczenie inicjatywy Pasa i Szlaku oraz szeregu globalnych inicjatyw ChRL dla rozwoju państw Globalnego Południa a ONZ jest gotowa zintensyfikować koordynację w tym zakresie. Ponadto strony wymieniały poglądy nt. konfliktu izraelsko-palestyńskiego.

18 października: spotkanie Xi Jinpinga z Władimirem Putinem. Do spotkania z prezydentem Rosji doszło na marginesie trzeciego Forum Pasa i Szlaku na rzecz Współpracy Międzynarodowej w Pekinie. Chiny zobowiązały się do rozwoju współpracy z Euroazjatycką Unią Gospodarczą a także do zacieśnienia współpracy w ramach Pasa i Szlaku. Xi podkreślił, że niedawne historyczne poszerzenie BRICS pokazuje pewność siebie krajów rozwijających

się dążących do multipolarnego świata i demokratyzacji stosunków międzynarodowych. W kontekście ONZ, na szczególną uwagę zasługuje fakt zobowiązania do koordynacji współpracy w ramach Organizacji, szczególnie w kwestii bezpieczeństwa żywnościowego, energetycznego oraz stabilności łańcuchów dostaw. Putin zobowiązał się do współpracy z Chinami w celu obrony międzynarodowego systemu opartego na prawie międzynarodowym (sic!) oraz promocji budowy bardziej sprawiedliwego globalnego systemu zarządzania. Podkreślił również, iż Tajwan jest nierozłączną częścią terytorium chińskiego. Obie strony dyskutowały również nad możliwym rozwiązaniem konfliktu izraelsko-palestyńskiego.

18 października: wypowiedź Wang Yi podczas Forum Pasa i Szlaku na rzecz Współpracy Międzynarodowej. Wang Yi wyraził gotowość Chin do połączenia inicjatywy Pasa i Szlaku z innymi międzynarodowymi inicjatywami w zakresie łączności (connectivity). Według Wang Yi, współpraca w ramach Pasa i Szlaku koncentruje się na poprawie łączności, rozszerzając ją z łączności fizycznej na łączność instytucjonalną, tak aby osiągnąć łączność międzyludzką. Zaznaczył, iż przyspieszenie rozwoju infrastruktury jest pilnym żądaniem krajów rozwijających się i odzwierciedla wspólne aspiracje społeczności międzynarodowej. W kontekście ONZ jest to postulat o tyle istotny, iż będzie świadczyć o wzmożonej aktywności ChRL w tym zakresie na jej Forum. Ponadto Chiny będą poszukiwały synergii z odpowiednimi mechanizmami polityki wewnętrznej innych państw rozwijających się, zapewne dzięki szeregowi ustaleń bilateralnych, dla których Pas i Szlak będzie stanowić parasol multilateralny. Dodatkowo Wang Yi skrytykował amerykańskie Partnerstwo na rzecz Globalnej Infrastruktury i Inwestycji, które według szefa chińskiej dyplomacji wymierzone jest w ograniczenie inicjatywy Chin. Ponadto w opinii kierownictwa ChRL jest to przykład upolitycznienia kwestii gospodarczych.

19 października: spotkanie Xi Jinping - Dilma Rousseff. Podczas spotkania z prezes Nowego Banku Rozwoju (NDB) Xi Jinping powiedział, iż NDB powinien odgrywać należną mu rolę i przekształcić się w „wielostronną instytucję rozwoju nowego typu” w XXI wieku, która będzie działać na rzecz uczynienia międzynarodowego systemu finansowego bardziej sprawiedliwym i skutecznie zwiększyć reprezentację i głos rynków wschodzących. Xi Jinping podziękował prezes Rousseff za oficjalne dołączenie NDB do inicjatywy Pasa i Szlaku oraz Globalnej Inicjatywy Rozwoju (GDI) oraz jego wkład we wdrażanie Agendy ONZ na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030.

20 października: prezentacja Globalnej Inicjatywy na rzecz zarządzania Sztuczną Inteligencją. Xi Jinping zaprezentował kolejną z serii chińskich

globalnych inicjatyw. Tym razem inicjatywa przedstawia propozycje Chin dotyczące zarządzania sztuczną inteligencją w trzech głównych obszarach: rozwoju, bezpieczeństwa i zarządzania. Chińska dyplomacja argumentuje wdrożenie inicjatywy potrzebą podtrzymania podejścia „skoncentrowanego na ludziach” w rozwoju sztucznej inteligencji i przestrzegania zasady rozwoju sztucznej inteligencji dla dobra ludzkości, tak aby była ona rozwijana w sposób korzystny dla postępu ludzkości. Ponadto według Pekinu, należy „stać na straży” zasad wzajemnego szacunku, równości i obopólnych korzyści w rozwoju sztucznej inteligencji oraz sprzeciwiać się wyznaczaniu linii ideologicznych lub tworzeniu ekskluzywnych grup w celu utrudnienia innym krajom rozwoju sztucznej inteligencji.

KOMENTARZ

1. **Chiny konsekwentnie wspierają starania przedstawicieli kontynentu afrykańskiego w celu wzmocnienia ich pozycji międzynarodowej,** w szczególności na forum ONZ. Przedstawiciel Chin nazwał Unię Afrykańską „orędownikiem multilateralizmu oraz solidarności między krajami rozwijającymi się”. Zhang Jun wyraził zadowolenie z przystąpienia UA do G20 oraz przedstawicieli Afryki, tj. Etiopii i Egiptu do BRICS. W przekonaniu chińskiej dyplomacji, świadczy to o rosnących globalnych wpływach Afryki jako ważnego „bieguna na świecie”. Zgodnie z praktyką chińskiej dyplomacji, zaproponowano trzypunktowy plan rozwoju współpracy między UA a ONZ. W punkcie pierwszym wyrażono potrzebę budowy „partnerstwa na równych prawach”. Podkreślono wkład UA w rozwiązywanie regionalnych problemów związanych z pokojem i bezpieczeństwem - w szczególności w walce z terrorem. W tym kontekście wezwano do wsparcia UA przez RB ONZ w „wykorzystaniu jej zalet”. Wskazano również, iż UA oraz ONZ łączy „równorzędny stosunek współpracy”, który wyklucza hierarchiczność pod względem przywództwa czy dowodzenia konkretnymi akcjami. Według ChRL, inne standardy nie powinny zostać narzucane Unii w imieniu ONZ, gdyż stanowi to jawną ingerencję w wewnętrzne sprawy państw afrykańskich, co nie sprzyja dwustronnej współpracy między organizacjami. Po drugie, ChRL wezwała do budowy partnerstwa opartego na wzajemnym wsparciu i odpowiedzialności. W tym kontekście Zhang Jun podkreślił negatywny wpływ „długotrwałej spuścizny kolonializmu i hegemonii” na pokój i stabilność Afryki. Wskazano również, iż globalne kryzysy i konflikty

geopolityczne wyrządzają kolejne szkody, wobec powyższego wezwano ONZ do nadania priorytetu w utrzymaniu pokoju i stabilności w Afryce. Aby to osiągnąć, ChRL wezwała do konstruktywnej reakcji na „obawy”, które wystosowuje UA. Wezwano również do spłaty „historycznego długu” przez „niektóre państwa rozwinięte”, biorąc na siebie większą odpowiedzialność za rozwój regionu. Ostatnim punktem przedstawionym przez dyplomatę z Chin była budowa partnerstwa, która koncentruje się na perspektywie długoterminowej. Wezwano społeczność międzynarodową do pomocy w rozwiązaniu wieloletnich konfliktów w Rogu Afryki, eliminacji „zawirowań politycznych” Afryki Zachodniej i Sahelu oraz eliminacji działalności terrorystycznej w Regionie Wielkich Jezior i jeziora Czad.

Wspieranie potencjału międzynarodowego Afryki jest aktualnie głównym celem dyplomacji ChRL. Chiny wyraźnie chwalać się również realizacją tzw. Warsztatów Luban (Luban Workshops), które w oficjalnej narracji mają służyć „pielęgnacji młodych talentów dla lokalnej społeczności”. W istocie, ChRL realizując niniejszy projekt stara się inwestować i wspierać przyszłe elity biznesowe i polityczne. W perspektywie długoterminowej, strategia oparta na budowaniu relacyjności może okazać się niezwykle skuteczna. Chiny na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy wielokrotnie wzywały do reformy RB ONZ, która skutkowałaby uwzględnieniem głosu przedstawicieli kontynentu afrykańskiego. Mając świadomość o wieloletniej perspektywie potencjalnego tego procesu, ChRL inwestuje w zasoby ludzkie, które w przyszłości mogą mieć wpływ na kształt rozwoju współpracy chińsko-afrykańskiej. Nie bez znaczenia pozostają również inicjatywy Xi Jinpinga, który w sierpniu 2023 roku podczas Dialogu Przywódców Chiny-Afryka w RPA ogłosił realizację trzech inicjatyw: uprzemysłowienia Afryki, modernizacji rolnictwa oraz rozwoju młodych talentów. Inicjatywy te w zamierzeniu Chin mają nadać „nowy impuls” procesowi integracji i współpracy między Chinami a Afryką.

2. Stanowisko ChRL podczas nadzwyczajnej konsultacji RB ONZ ws. konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Chiny zgodnie z oczekiwaniami potępiły wszelką przemoc i ataki na ludność cywilną oraz wszelkie działania naruszające prawo międzynarodowe. Działania ChRL ograniczyły się jedynie do apelu do zainteresowanych stron, celem „zachowania maksymalnej powściągliwości”. Zhang Jun wyraził „poważne zaniepokojenie Chin” konsekwencjami nałożenia przez Izrael „pełnego oblężenia Strefy Gazy” i zarządzenia 24-godzinnej ewakuacji ludności w północnej jej części. Ponadto ChRL doceniła wysiłki Egiptu w zakresie propozycji utworzenia korytarza humanitarnego. Delegat ChRL potępił użycie środków militarnych, które uznał za nieefektywne. Wezwano przy

tym do implementacji rozwiązania dwupaństwowego i prac nad szerszym konsensusem. Do sprawy [odniósł się również](#) szef chińskiej dyplomacji Wang Yi. Zwrócił on uwagę, iż Palestyna znajduje się obecnie w krytycznej sytuacji a sytuacja humanitarna gwałtownie się pogarsza. Ponadto chiński polityk wskazał na cztery priorytety. Pierwszym z nich określono „jak najszybsze” zaprzestanie walk. Po drugie, wezwano do przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego i ochrony ludności cywilnej. Po trzecie, wezwano do zachowania spokoju, powściągliwości, zajęcia sprawiedliwego i obiektywnego stanowiska i działania na rzecz deeskalacji konfliktu, aby nie zadawać „większego ciosu bezpieczeństwu regionalnemu i międzynarodowemu”. Ostatnim priorytetem według Wang Yi zostały działania w ramach ONZ. Szef chińskiego resortu dyplomacji ocenił, iż ONZ powinna „odegrać należną jej rolę” w rozwiązaniu kwestii palestyńskiej a RB ONZ musi wziąć na siebie ważną odpowiedzialność w tym zakresie, budując międzynarodowy konsensus i podjąc realne działania. Według przekazu Wang Yi, „Chiny komunikowały się z odpowiednimi stronami”. Zobowiązano się do aktywnego uczestnictwa w nadzwyczajnych konsultacjach RB ONZ i wsparcia sekretarza generalnego Antonio Guterresa w działaniach mających na celu ochronę ludności cywilnej. Jako przyczynę eskalacji konfliktu, Wang Yi określił „przedłużającą się realizację marzenia o niepodległym państwie palestyńskim i niepowodzeniu w naprawieniu historycznej niesprawiedliwości, jakiej doznał naród palestyński”. Wang Yi stwierdził, iż Izrael ma prawo do państwowości, podobnie jak Palestyna. Ponadto retorycznie stwierdził, iż Izraelczycy uzyskali gwarancje przetrwania, ale kto będzie się przejmował przetrwaniem Palestyńczyków? Zaznaczył również, iż „na świecie nie brakuje niesprawiedliwości, ale niesprawiedliwość wobec Palestyny ciągnie się już od ponad pół wieku”. Wobec powyższego, według ministra spraw zagranicznych ChRL, jedynym sposobem na rozwiązanie tego konfliktu jest pełne wdrożenie rozwiązania dwupaństwowego. W trakcie wypowiedzi Wang Yi z 13 października 2023 roku wyraźnie zaznaczono, iż specjalny wysłannik chińskiego rządu ds. Bliskiego Wschodu ma „wkrótce” odwiedzić odpowiednie kraje regionu, podejmując aktywne wysiłki na rzecz zaprzestania przemocy i deeskalacji sytuacji. Istotnie, Zhai Jun wziął udział w Szczycie dla Pokoju w Kairze (Cairo Summit for Peace). Zasadniczo ograniczył się on jednak do powtórzenia argumentów przytoczonych wcześniej przez szefa chińskiej dyplomacji Wang Yi, co może świadczyć o ograniczonej sprawczości ChRL w tym zakresie lub nieefektywności podejmowanych rozmów między stronami. W kontekście wprowadzenia Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa i wiążącej się z tym chęci odgrywania przez Chiny roli „globalnego mediatora” oraz wyraźnego pragnienia uzyskania kolejnego sukcesu dyplomatycznego w tym zakresie (wcześniej ChRL

była zaangażowana w proces rekoncylacji stosunków irańsko-saudyjskich), do zakresu obecnie podejmowanych przez ChRL działań należy podejść krytycznie. Niewykluczone, iż ChRL przygotowuje się do włączenia w działania Centrum Mediacji w Hongkongu (HKMC). Biorąc jednak pod uwagę kompleksowość i złożoność konfliktu izraelsko-palestyńskiego, Chiny najprawdopodobniej będą chciały uniknąć przejęcia wiodącej roli w mediacji między stronami, gdyż przy bardzo prawdopodobnym fiasku rozmów, wykazałoby to nie tyle niewystarczające działania co brak ich efektywności.

3. Delegacja Senatu USA złożyła wizytę w Chinach. Amerykańska delegacja była przewodzona przez lidera większości w amerykańskim senacie Chucka Schumera. Podczas rozmów szef chińskiej dyplomacji wyraził nadzieję, iż senatorowie „lepiej rozumieją Chiny, spojrzą na nie w bardziej obiektywnym świetle, rozważą różnice między obiema stronami w racjonalny sposób i odegrają konstruktywną rolę w zbliżeniu Chiny-USA”. Wang Yi zauważył, iż Chiny różnią się systemem społecznym, historią, kulturą oraz etapem rozwoju, dlatego nigdy „nie staną się Stanami Zjednoczonymi, tak jak Stany Zjednoczone nigdy nie staną się Chinami”. Wobec powyższego Wang Yi wezwał do poszanowania własnych wyborów dotyczących ścieżek rozwoju, interesów i prawa do rozwoju. Wang Yi przytoczył również trzy zasady wzajemnego szacunku, pokojowego współistnienia i współpracy win-win zaproponowanych przez Xi Jinpinga, które miałyby być odzwierciedleniem relacji chińsko-amerykańskich. Ponadto stabilizacja relacji Chin i USA jest słuszna i zgodna z interesami obu państw. Reprezentacja amerykańskiego senatu poinformowała szefa chińskiej dyplomacji o intencji zwiększenia zaangażowania w dialog z Chinami w sposób szczerzy i oparty na wzajemnym szacunku. Zobowiązano się również do „odpowiedzialnego zarządzania różnicami i unikania konfliktów”. Obie strony poruszyły tematy stosunków dwustronnych, kwestii Tajwanu, „kryzysu ukraińskiego” i konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Amerykańska delegacja, tego samego dnia spotkała się również z przewodniczącym Xi Jinpingiem. Xi podkreślił, iż stosunki chińsko-amerykańskie są najważniejszymi stosunkami bilateralnymi na świecie a to, jakie one będą, określi przyszłość ludzkości. Według Xi Jinpinga, rywalizacja i konfrontacja „nie są zgodne z duchem czasu”. Przewodniczący ChRL podkreślił, iż „pułapka Tukidydesa” nie jest nieunikniona, a „Ziemia jest wystarczająco rozległa, aby pomieścić wspólny rozwój i dobrobyt Chin i USA”. Xi zwrócił również szczególną uwagę, iż chińska cywilizacja rozwija się nieprzerwanie od ponad 5000 lat, toteż należy docenić fakt, iż ChRL znalazła ścieżkę rozwoju, która odpowiada warunkom krajowych i ma poparcie społeczne. Senator Schumer również zaznaczył, iż stabilne stosunki chińsko-amerykańskie mają kluczowe znaczenie dla pokoju i rozwoju na świecie.

Podkreślił również, iż strona amerykańska nie dąży do konfliktu z Chinami oraz „decouplingu”. Delegacja USA wyraziła gotowość do wzmocnienia dialogu, wzmocnienia współpracy handlowej i inwestycyjnej oraz komunikacji w kwestiach zmian klimatycznych, handlu narkotykami i konfliktów regionalnych.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

